

ÅRSRAPPORT 2016

(2. regnskabsår)

Odense Letbane P/S

Odeons Kvarter 18

5000 Odense C

CVR-nr. 36 47 84 97

Til Erhvervsstyrelsen

Årsrapporten er fremlagt og godkendt på selskabets
ordinære generalforsamling den 25. april 2017.

Dirigent:

Michael Jalking

INDHOLD

1 Ledespåtegning	2
2 Den uafhængige revisors erklæringer	3
3 Ledelsesberetning	6
3.1 Selskabsoplysninger	6
3.2 Hoved- og nøgletal	7
3.3 Indledning	8
3.4 Fakta om letbanen	9
3.5 Finansiering af Odense Letbane	9
3.6 Økonomi	9
3.7 Aktiviteter i 2016	10
3.8 Ledelse	11
3.9 Interne kontroller	12
3.10 Risikostyring og særlige risici	12
3.11 Udvidelsesmuligheder	13
3.12 Vidensdeling	14
3.13 Forventet udvikling	14
3.14 Samfundsansvar	14
3.15 Bestyrelsens og direktionens ledelseshverv i erhvervsdrivende og offentlige virksomheder	19
4 ÅRSRAPPORT	21
5 Anvendt regnskabspraksis	21
6 Resultatopgørelse	24
7 Balance	25
8 Egenkapitalopgørelse	27
9 Pengestrømsopgørelse	28
10 Noter	29

1 Ledespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar — 31. december 2016 for Odense Letbane P/S.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for klasse D virksomheder (regnskabsklasse D), herunder bestemmelserne for statslige aktieselskaber jævnfør lov om Odense Letbane §10.

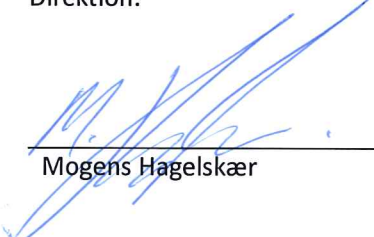
Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar— 31. december 2016.

Det er endvidere vores opfattelse, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i selskabets aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat og for selskabets finansielle stilling, væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som virksomheden står overfor.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Odense, den 4. april 2017

Direktion:

Mogens Hagelskær

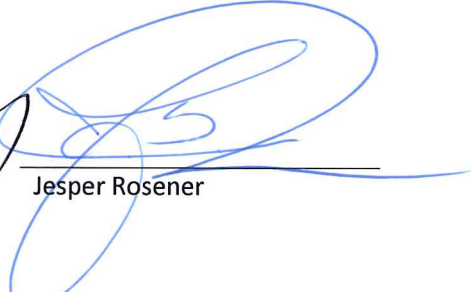

Per Feddersen

Steen Lykke

Bestyrelse:

Jesper Rasmussen
Formand

Gitte Andersen

Jesper Rosener

Johannes Sloth

Niels Walther-Rasmussen

2 Den uafhængige revisors erklæringer

Til kapitalejeren i Odense Letbane P/S

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Odense Letbane P/S for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes efter årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionsskik, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i Lov om Odense Letbane. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet".

Vi er uafhængige af selskabet i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionsskik, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige,

hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionskik, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusion er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Erklæring i henhold til anden lovgivning og øvrig regulering

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis; og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af regnskabet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det i overensstemmelse med god offentlig revisionsetik vores ansvar at udvælge relevante emner til såvel juridisk-kritisk revision som forvaltningsrevision. Ved juridisk-kritisk revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ved forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af regnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

Odense, den 4. april 2017

Ernst & Young

Godkendt Revisionspartnerselskab

CVR.-nr. 30 70 02 28

Brian Skovhus Jakobsen
statsaut. Revisor

Michael Sig
statsaut. revisor

3 Ledelsesberetning

3.1 Selskabsoplysninger

Odense Letbane P/S

Odeons Kvarter 18

5000 Odense C

Telefon: 63 75 74 73

Hjemmeside:

www.odenseletbane.dk

CVR-nr.

36 47 84 97

Stiftet:

16. januar 2015

Hjemstedskommune:

Odense

Regnskabsår:

1. januar — 31. december

Bestyrelse:

Jesper Rasmussen (formand)

Gitte Andersen

Jesper Rosener

Johannes Sloth

Niels Walther-Rasmussen

Direktion:

Mogens Hagelskær

Per Feddersen

Steen Lykke

Revision:

Ernst & Young

Godkendt Revisionspartnerselskab

Englandsgade 25

5000 Odense C

Ejerforhold:

Odense Kommune, 100%

3.2 Hoved- og nøgletal

(tkr.)	1/1 - 31/12 2016	16/1 - 31/12 2015
Resultat af ordinær primær drift	-7.793	-7.692
Resultat af finansielle poster	-2.013	-8
Periodens resultat	-9.806	-7.700
Anlægsaktiver	460.038	204.837
Omsætningsaktiver	91.475	26.445
Aktiver i alt (balancesum)	551.513	231.282
Egenkapital	55.016	57.696
Langfristede gældsposter	258.239	0
Kortfristede gældsposter	238.258	173.586
Pengestrømme fra driftsaktiviteten	-13.411	-6.015
Pengestrømme fra investeringsaktiviteten	-268.084	-166.485
Heraf til investering i materielle anlægsaktiver	-268.084	-166.485
Pengestrømme fra finansieringsaktiviteten	274.376	181.396
Pengestrømme i alt	-7.119	8.897

Nøgletal

Likviditetsgrad	38,4%	15,2%
Soliditetsgrad	10,0%	24,9%
Egenkapitalforrentning	-17,8%	-13,3%
Gennemsnitligt antal fuldtidsbeskæftigede	39	27
Antal fuldtidsbeskæftigede ved periodens udgang	40	38

3.3 Indledning

Odense er en by, der satser på vækst. I de kommende år sker der store forandringer i byen, hvor der bliver investeret mere end 40 milliarder kroner i udviklingen, og en lang række ambitiøse byggeprojekter skyder op rundt om i byen.

Odense skal ikke længere bare være en stor dansk by, men en dansk storby. For at gøre visionen til virkelighed er det vigtigt med de rette transportmuligheder, så de tusindvis af nye arbejdspladser, boliger og fritidstilbud nemt kan betjenes af både borgere og erhvervsliv.

Det hele skal derfor bindes sammen af Odense Letbane. Letbanen bliver rygraden, der skal skabe synergi mellem de mange store projekter, der vil transformere Odense.

Selskabet Odense Letbane P/S er stiftet 16. januar 2015 med det formål at anlægge Odense Letbane. Grundlaget for letbanen fremgår af anlægsloven for Odense Letbane, der blev vedtaget i Folketinget i februar 2015.

Det er vigtigt for Odense Letbane, at letbanen fra starten virker som en integreret del af byrummet. Odense Letbane ønsker endvidere at erhverve standardløsninger, hvilket indebærer, at der erhverves afprøvet teknologi, som allerede er i drift andre steder i Europa. Indkøbet skal ske under størst mulig konkurrenceudsættelse, så der sikres de bedste priser.

Frem mod forventet idriftsættelse ved udgangen af 2020 har der været - og vil der fremadrettet være - følgende væsentlige aktiviteter og milepæle:

◆ Anlægslov vedtaget	Februar 2015
◆ Odense Letbane P/S etableret	Januar 2015
◆ Ledningsflytninger	Primo 2015 – ultimo 2017
◆ Forberedende arbejder	Medio 2015 – medio 2017
◆ Entreprenører til anlægsarbejder udpeges	Primo 2017
◆ De første anlægsarbejder begynder	Medio 2017
◆ Leverandører til infrastruktur og tog udpeges	Medio 2017
◆ Etablering af infrastruktur begynder	Primo 2018
◆ Leverandør til drift og vedligehold udpeges	Ultimo 2018
◆ Testkørsel	2020
◆ Forventet åbning af Odense Letbane	2020

Tidsplanen for anlæggelsen af letbanen er stram, men der arbejdes fortsat efter idriftsættelse af letbanen i slutningen af 2020.

3.4 Fakta om letbanen

En letbane er populært sagt en moderne og mere bekvem udgave af en sporvogn. For Odense Letbane gælder blandt andet følgende fakta:

- ◆ Odense Letbanes første etape bliver 14,4 km lang
- ◆ Der bliver 26 stationer på linien fra Tarup i nord gennem bymidten til Hjallesø i syd
- ◆ Hele turen fra Tarup til Hjallesø forventes at tage 42 minutter
- ◆ Der forventes afgang fra hver station minimum hver 10. min
- ◆ Den kommer forbi byens nøglepunkter og kraftcentre for udvikling
- ◆ Et letbanetog er cirka 30 meter langt
- ◆ Et enkelt letbanetog kan have cirka 200 passagerer ad gangen
- ◆ Der forventes cirka 34.000 passagerer på en hverdag – 1 million på en måned
- ◆ Letbanen kan køre op til 70 km/t på åbne strækninger
- ◆ Der er altid en fører i letbanetoget
- ◆ Letbanen er grøn og et moderne transportmiddel

3.5 Finansiering af Odense Letbane

Det samlede anlægsbudget andrager 3,3 mia.dkk i prisindeks 2017. Dette er inklusiv samlede reserver på 0,6 mia.dkk. Finansiering sker via de tre bidragsydere Odense Kommune, Transport- Bygnings- og Boligministeriet og Region Syddanmark, som bidrager med henholdsvis 1,8 mia.dkk, 1,2 mia.dkk og 0,1 mia.dkk. Herudover har Odense Kommune, som beskrevet nedenfor, for udvalgte områder langs strækningen ønsket at foretage nogle tilkøb, som i alt andrager 0,2 mia.dkk. Tilkøb finansieres alene af Odense Kommune.

Det er aftalt med Odense Kommune, at kommunens finansiering sker ved 15% kontantindskud og efterfølgende ved låneoptagelse igennem Odense Letbane P/S af de sidste 85%.

3.6 Økonomi

Årets resultat udviser et underskud på 9,8 mDKK. De driftsførte omkostninger vedrører lønninger til ledelse af selskabet samt andre driftsomkostninger relateret til selskabet. Årets resultat er i overensstemmelse med ledelsens forventninger.

Årets samlede anlægsinvesteringer udgør 255,2 mDKK, hvilket primært kommer fra omkostninger til eksproprieringer, ledningsomlægninger og forberedende anlægsarbejder samt projektering og udbud af anlægsarbejder, transportsystem og rullende materiel. Årets samlede anlægsinvesteringer er cirka 65 mDKK lavere end forventet i halvårsrapporten, primært som følge af periodeforskydning på udbetalte erstatninger i forbindelse med udskudte ekspropriationsforretninger og udskydelse af udførelsen af de forberedende arbejder.

Der er således afholdt samlede anlægsudgifter på 265,1 mDKK i 2016 vedrørende projektet. Heraf er 9,8 mDKK indregnet i resultatopgørelsen, og 255,2 mDKK indregnet i balancen under materielle anlægsaktiver.

Egenkapitalen er i løbet af året øget med 7,1 mDKK som følge af kontant indskud fra selskabets ejer.

Inden aktiviteterne per 1. marts 2015 blev flyttet til anlægsselskabet Odense Letbane P/S er der i Odense Kommune i perioden januar 2012 – februar 2015 afholdt omkostninger for i alt 184,3 mDKK vedrørende etablering af letbanen. Heraf har Odense Kommune bidraget med 165,1 mDKK til letbaneprojektet, mens Transport- og Bygnings- og Boligministeriet har bidraget med 19,2 mDKK. De samlede omkostninger på 184,3 mDKK er en del af det samlede anlægsbudget på 3,3 mia.dkk.

3.7 Aktiviteter i 2016

Arbejdet med at forberede byen til den kommende letbane er fortsat gennem 2016.

De forberedende arbejder, der skal udføres inden selve letbanen kan blive anlagt, forløber planmæssigt og i efteråret er der afsluttet en række større projekter omkring for eksempel etablering af to tunneller, der fører cyklister og fodgængere under Ørbækvej ved IKEA samt under Niels Borhns Alle ved Bilka. Ligeledes er der, som en del af Odense Kommunes tilkøb, ved L. A. Rings Vej bygget en helt ny og bedre tunnel til glæde for lokalområdet. Endvidere er der gennemført en nødvendig forstærkning af jernbanebroen på Middelfartvej for at gøre den klar til letbanen, ligesom der er etableret en ny bro over Killerup Rende.

Herudover har Odense Letbane forberedt et areal ved Odins Bro til en helt ny skov med tusindevis af træer. Området bliver plantet til i løbet af 2017, så byen får dobbelt så meget ny skov, som det har været nødvendigt at fælde i forbindelse med etableringen af letbanen.

Forsyningselskaberne har i året udført en del større ledningsomlægninger, som har medført en del større vejarbejder. Arbejdet er gennemført med Odense Letbane som koordinator og i tæt samarbejde med Odense Kommune. Mange steder langs ruten for letbanen er arbejdet med ledningsflytningerne nu tilendebragt og de sidste ledningsomlægninger vil blive afsluttet i løbet af 2017.

Der er i året gennemført en del ekspropriationsforretninger, således at langt størstedelen af de arealer, der er nødvendige for anlæggelsen af letbanen, er eksproprieret ved årets udgang. De sidste større ekspropriationsforretninger forventes gennemført i første halvår af 2017.

Året 2016 har ved siden af de nødvendige og synlige vejarbejder og etableringer af tunneller mv., været præget af arbejdet med forberedelse og gennemførelse af udbud på såvel infrastruktur og rullende materiel som anlægsarbejder. Udbuddene sker efter forsyningsvirksomhedsdirektivet med udbud med forhandling. Den valgte udbudsform medfører, at Odense Letbane ved modtagelse af tilbuddene igennem udbudsprocessen kan foretage forhandlinger med byderne og dermed opnå en maksimal konkurrenceudsættelse af udbuddene.

Udbuddene udgøres af følgende fire større områder:

- Infrastruktur (sporarbejder, køreledninger og teknik)
- Rullende materiel
- Civil Works (anlægsarbejde af vejbaner, cykelstier, fortove og byrum)
- Drift og vedligeholdelse

I april 2016 modtog Odense Letbane de første bud på infrastruktur og rullende materiel. Priserne var generelt høje og med stor spredning mellem de enkelte bydere. For at afklare eventuelle misforståelser og fejlfortolkninger har der været afholdt en møderække med byderne og der blev samtidig diskuteret alternative tekniske løsninger med det formål at få prisniveauet bragt ned. Der blev herefter udsendt nyt opdateret udbudsmateriale i begyndelsen af andet halvår til byderne. I efteråret 2016 modtog Odense Letbane herefter det andet bud inklusiv opdaterede priser. I slutningen af 2016 er der gennemført forhandlinger med byderne frem mod afgivelse af de endelige bud. En endelig udvælgelse af leverandører og kontraktunderskrivelse forventes gennemført inden udgangen af første halvår 2017. Selve anlægsarbejderne med infrastrukturen forventes påbegyndt i begyndelsen af 2018.

Anlægsarbejdet med Civil Works er delt op i syv entrepriser, hvoraf den første er udbudt i begyndelse af 2017, mens de øvrige entrepriser udbydes løbende i 2017 og 2018.

Udbuddet af den fremtidige drift og vedligeholdelse vil ske i første halvår af 2017, hvor prækvalifikation af bydere til varetagelse af operatøropgaverne begynder. Udbudsmaterialet forventes udsendt i andet halvår af 2017 og der forventes indgået kontrakt med den fremtidige operatør i andet halvår af 2018.

Med anlæggelsen af letbanen etableres et meget tilgængeligt og handicapvenligt transportmiddel i Odense. For at være på forkant og arbejde proaktivt med tilgængelighed er der etableret et koncept, hvor vi tester og indsamler informationer omkring forskellige brugere af den kommende letbane. Som en del af dette projekt har en gruppe bestående af medlemmer med forskellige tilgængelighedsudfordringer som for eksempel en blind, en kørestolsbruger, en hørehandicappet osv. besøgt letbanen i Bergen og har her ved indsamlet informationer fra omgivelserne ved perronen, selve perronen, togenes indretning osv. Dette skal være med til at sikre de optimale løsninger for Odense Letbane inden for rammen af, at Odense Letbane ønsker standardløsninger.

3.8 Ledelse

Bestyrelse

Selskabets bestyrelse består af fem fagligt professionelle bestyrelsesmedlemmer, der hver især er valgt ud fra deres professionelle faglige kompetencer med henblik på at sikre en bred palette af kompetencer i bestyrelsen. Sammensætningen af bestyrelsen er uændret i regnskabsåret.

Der afholdes mindst fire ordinære bestyrelsesmøder om året. I regnskabsåret 2016 blev der afholdt syv bestyrelsesmøder. Bestyrelsen modtager en løbende orientering om selskabet forud for hvert bestyrelsesmøde. På måderne behandler bestyrelsen forhold vedrørende Odense Letbanes overordnede udvikling, herunder blandt andet:

- Mission, vision, mål og strategi, overordnede økonomiske målsætninger samt forretningspolitik
- Analyse og gennemgang af væsentlige risikoområder
- Budget- og regnskabsrapportering, herunder opfølgning på overholdelse af budgetmål
- Forsikringsforhold
- IT- og finansieringspolitik

Ledelse

Odense Letbane P/S ledes af en direktion bestående af administrerende direktør Mogens Hagelskær, økonomidirektør Per Feddersen og teknisk direktør Steen Lykke. Sammensætningen af direktionen er uændret i regnskabsåret.

Ved udgangen af regnskabsåret var der i alt 40 ansatte i Odense Letbane mod 38 ansatte ved årets begyndelse. Medarbejderne er centreret omkring de fire hovedleverancer – anlægsarbejder, transportsystem, rullende materiel og den fremtidige drift. Hertil kommer stabsfunktioner dækkende sikkerhed, håndtering af grænseflader, kontraktstyring, generel projektledelse og kommunikation.

Den tekniske afdeling er i løbet af året blevet omorganiseret, ligesom projektledelsesfunktionen er blevet styrket således, at den samlede organisation er klar til den næste fase med at anlægge letbanen.

Foruden de fastansatte medarbejdere hos Odense Letbane er der tilknyttet en række rådgivere. Bygherrerådgiver er WSP Parsons Brinckerhoff, mens Cowi og Systra udfører den tekniske rådgivning. Rådgivning vedrørende æstetisk design udføres af Niras, Villemoes Paysages og PLH Arkitekter. Antallet af rådgivere er blevet væsentligt reduceret i årets løb som følge af, at projektet nu er på vej over i anlægsfasen.

3.9 Interne kontroller

Der udarbejdes hver måned en økonomisk rapport, som sammenholder de realiserede omkostninger med budget og estimat. Rapporteringen indeholder ligeledes en prognose for projektets samlede økonomi, ligesom der indgår en risikoanalyse samt en vurdering af fremdriften i projektet sammenholdt med den økonomiske udvikling.

Rapporteringen tilgår løbende selskabets direktion og bestyrelse.

3.10 Risikostyring og særlige risici

Odense Letbane har etableret et risikostyringssystem, som følger Transport- og Bygningsministeriets instruks om Ny Anlægsbudgettering (NAB). Risikostyringssystemet giver en månedlig status på anlægsselskabets største risici og forebyggende handlinger. Risikostyringen fokuserer på tid og omkostninger.

Anlægsselskabets største risici vurderes på nuværende tidspunkt til at være:

- Konstruktion og håndtering af snitflader mellem transportsystemet og anlægsarbejder samt ukendte installationer og jordbundsforhold
- Snitflader til andre igangværende anlægsprojekter i Odense
- Priser på udbuddene i et højkonjunkturmarked

Med en strækning på 14,4 km er håndtering af snitfladen mellem transportsystemet og anlægsarbejder væsentlig for projektets gennemførelse og overholdelse af tidsplanen, som ovenfor beskrevet. Det gælder både placeringen af snitfladen og anlægslogistikken.

Der er flere større anlægsprojekter i gang i Odense i form af etablering af nyt universitetshospital (Nyt OUH) ved Hjallesø, ændring af området omkring Campus og Syddansk Universitet (SDU) samt etablering af en helt ny bydel på Thomas B. Thriges gade, som Odense Letbane alle har stor fokus på. Det er alle meget store anlægsprojekter, som skal anlægges parallelt med anlæggelse af letbanen. Dette stiller store krav til projektkoordinering og planlægning mellem projekterne. Odense Letbane har derfor etableret styregrupper med de største projekter langs letbanetraceet og har en tæt løbende dialog med parterne.

Med de mange store anlægsprojekter i byen og i hele landet er priserne på udbuddene givet i et højkonjunkturmarked, hvilket presser priserne i markedet. Som beskrevet ovenfor har forhandlingerne med byderne haft stor fokus på at drøfte tilbuddene og samtidig vurdere, hvordan de teknisk er opbygget og prisat og hvor i de afgivne tilbud, der er forsvarlige besparelsesmuligheder.

3.11 Udvidelsesmuligheder

Bidragyderne har i henhold til lov om Odense Letbane § 11 mulighed for at tilkøbe udvidelser til letbanes etape 1. Omkostninger til projektering, udbud og anlæg af disse udvidelser betales særskilt af den eller de parter, der har ønsket tilkøbet.

Odense Kommune har valgt følgende tilkøb:

- Opgradering af sportyper til græs
- Stitunnel ved L.A. Ringvej
- Adgangsforhold Odense Banegårdscenter
- Opholdsplads ved Odense Idrætspark
- Forgreninger til brug ved en eventuel etape 2
- Stitunnel under Niels Bohrs Allé

Alle ovenstående tilkøb er godkendt af Transport- Bygnings- og Boligministeriet og Region Syddanmark.

3.12 Vidensdeling

Anlæggelse af en letbane er et komplekst anlægsprojekt, som stiller krav til mange forskellige fagdiscipliner. Komplexiteten stiger dels ved, at der på nuværende tidspunkt ikke er andre letbaner i drift i Danmark og dels ved, at letbanen i Odense skal anlægges igennem nogle af Odense bys gamle gader.

Der pågår i henholdsvis Århus og København (Hovedstadens Letbane) tilsvarende projekter med etablering af letbaner, hvor Odense Letbane har været og fortsat er i tæt dialog med de øvrige danske projekter med henblik på vidensdeling og læring fra deres erfaringer. Herudover har Odense Letbane også god kontakt til udenlandske letbaner i blandt andet Stockholm (Sverige), Bergen (Norge), Manchester (UK) samt Angers og Tours (Frankrig) og der er således gennemført studieture til disse letbaner for at få viden om deres erfaringer. Det er vigtigt for Odense Letbane at drage nytte af andres erfaringer og afprøve principielle problemstillinger på andre letbaner.

Ud over andre letbaneprojekter er Odense Letbane blandt andet i løbende kontakt med Vejdirektoratet, BaneDanmark og Metroen i København for at drage nytte af deres erfaringer fra større anlægsprojekter i Danmark og for at drøfte de principper, som Odense Letbane vælger at anlægge letbanen i Odense på.

3.13 Forventet udvikling

Anlægsselskabet forventer for 2017 et negativt driftsresultat i niveauet 10 mDKK samt samlede anlægsinvesteringer på knap 430 mDKK. De samlede anlægsudgifter til projektet i 2017 forventes således at udgøre 440 mDKK.

3.14 Samfundsansvar

Odense Letbanes vedtagne politik for samfundsansvar bygger på, at vi driver en ordentlig, sund og økonomisk ansvarlig virksomhed. Vi er bevidste om, at vi er en integreret del af Odense by og vi ønsker at overholde normer, krav, regler og love på alle områder vi opererer indenfor. Det stiller store krav til Odense Letbanes samfundsansvar og har et særligt fokus i selskabets arbejde. Dette gælder for eksempel fokus på hensynet til omgivelserne, sikre en grøn letbane og i videst mulige omfang at tilsikre, at byen kan fungere, selvom anlægsarbejdet i en periode vil forstyrre byens borgere, arbejdspladser, erhvervsliv og gæster.

Odense Letbanes CSR-politik er lavet med udgangspunkt i selskabets *Vision, Mission og Målsætninger* med fokus på at etablere en letbane, der sætter scenen for Odense's fremtid med respekt for udviklingen af byens infrastruktur, miljøpåvirkninger og de afledte påvirkninger heraf for byens borgere og samfundet generelt.

Odense Letbane følger Odense Kommunes politikker indenfor miljø, mennesker og socialt ansvar. UN Global Compact udgør sammen med Odense Letbanes egne målsætninger og principper de indsats, der har til formål at forebygge og reducere negative samfundsmæssige- miljømæssige- og økonomiske konsekvenser af selskabets aktiviteter.

Odense Letbanes CSR-politik omfatter følgende fokusområder:

- ◆ Miljø og naturbeskyttelse
- ◆ Sikkerhed, sundhed og trivsel
- ◆ Kommunikation og dialog
- ◆ Socialt ansvar

a) Miljø og naturbeskyttelse

Letbanens påvirkning af miljøet er blevet undersøgt i en VVM-redegørelse, som kan ses på Odense Letbanes hjemmeside. Odense Kommune har 31. marts 2015 givet VVM-tilladelse til etablering af Odense Letbane.

Odense Letbane kræver, at samarbejdspartnere, entreprenører, konsulenter og leverandører vil indgå i en konstruktiv dialog og samarbejde for til stadighed at bidrage til en bæredygtig proces gennem hele projektets livscyklus.

Odense Letbane vil arbejde for at opnå de bedste mulige samfundsmæssige påvirkninger gennem projektets tilvejebringelse og den efterfølgende drift af letbanen. CSR-politikken er grundlaget for dette og vil som en del af programmets styring blive udbredt og søgt implementeret hos projektets samarbejdspartnere, entreprenører, konsulenter og leverandører.

Odense Letbane vil:

- søge at forebygge og/eller reducere miljøpåvirkninger ved at integrere miljøhensyn i planlægningen, designet, anlægget og driften af den kommende letbane
- gennem systematisk miljøledelse sikre, at de miljøbeskyttelseskrav og vilkår, der fremgår af de danske myndigheders tilladelser og godkendelser, overholdes
- indføre miljøvenlige foranstaltninger og teknologier i det omfang, det er teknisk muligt og virksomhedsøkonomisk rimeligt
- arbejde aktivt med naturbeskyttelse og herunder blandt andet stræbe efter at sikre, søer, vandløb og grundvand ikke lider miljøskade. Ved planlægning, design, anlæg og drift af letbanen vil der blive fokuseret på, hvordan negative påvirkninger kan reduceres mest muligt eller helt undgås
- tilstræbe bevarelse eller forbedring af landskabsværdier ved at integrere letbanen med det eksisterende landskab
- indgå i en åben dialog med omverdenen om projektets miljøpåvirkninger
- kræve, at entreprenørerne indgår i løbende dialog med Odense Letbane om relevante miljøspørgsmål

I udbuddene af anlægsarbejderne, transportsystemet og det rullende materiel er der anført en række krav til håndtering af miljømæssige påvirkninger.

Dialogen omkring dette og sikringen af, at anbefalingerne og kravene fra VVM redegørelsen efterleves er allerede i gang med udbudsprocessens bydere, for eksempel i relation til støj, beplantning, jordhåndtering, afvanding, energiforbrug, EMC stråling og levetid for letbanen.

Håndtering af de ovennævnte miljømæssige påvirkninger vil blive indarbejdet ved kontraktindgåelse i 2017.

b) Sikkerhed, sundhed og trivsel

Odense Letbane ønsker at skabe de bedste rammer for sikkerheden for de mennesker der bor, færdes og lever langs korridoren, og for de medarbejdere, der deltager i planlægning, design, anlæg og drift af letbanen med henblik på at undgå ulykker og negative helbredspåvirkninger.

Risiciene ved anlæg og drift af letbanen kan ikke elimineres fuldstændigt, hvorfor Odense Letbane arbejder aktivt med sikkerhed og med at beskrive de forskellige risici samt forebyggende handlinger der er nødvendige. Målet er at sikre mindst samme sikkerhed for passagerer og øvrige personer, der færdes omkring letbanen, som ved tilsvarende letbaner i Europa. Etablering af en letbane er nyt i Danmark, hvorfor der også er et tæt samarbejde med myndigheden Trafik- og Byggestyrelsen og de øvrige letbaneprojekter i Århus og København (Hovedstadens Letbane).

Odense Letbane vil:

- arbejde for at minimere antallet af arbejdsulykker
- anvende Best Practice-procedurer og standarder under planlægning, anlæg og drift af letbanen og vil sikre overholdelse af den relevante nationale lovgivning
- indføre ledelsessystemer internt, således at arbejdet med sikkerhed, sundhed og trivsel kan dokumenteres, ligesom selskabet vil have de fornødne styringsredskaber, så konstaterede negative tendenser hurtigt kan korrigeres og konstaterede positive tendenser kan videreføres i hele organisationen
- ligeledes kræve det samme af projektets leverandører

I udbudsmaterialet stilles der krav til håndtering af sikkerhed under såvel anlægsfase som drift. Dette skal sikre, at leverandørerne lever op til gældende lovgivning, regler og normer samt sikre en effektiv og klar dialog med Odense Letbane omkring sikkerhed, miljøhensyn og socialt ansvar. For at sikre klare forudsætninger for sikkerheden både i relation til udførelse og drift, er Odense Letbane i løbende dialog med såvel Odense Kommune, Politi som Trafik- og Byggestyrelsen. Dette for at sikre, at de kommende entreprenører og leverandører har klare rammer for deres arbejde og for de sikkerhedsmæssige godkendelser, der er nødvendige for anlæg og drift af letbanen.

Odense Letbane har i 2016 ført løbende tilsyn med de allerede eksisterende byggepladser (forberedende arbejder og ledningsomlægninger) for at følge op på, at lovgivning, regler og normer i relation til sikkerhed og sundhed overholdes. Disse aktiviteter vil fortsætte for de kommende faser af projektet.

I forbindelse med udførelsen af de forberedende arbejder er der registreret én anmeldelsespligtig arbejdsulykke hos en underentreprenør.

c) Kommunikation og dialog

Odense Letbane ønsker, at etik, ansvarlige handlinger og projektets målsætninger demonstreres i den daglige drift og proaktivt kommunikeres til projektets aktører og ikke mindst til byens borgere og erhvervsdrivende.

Odense Letbane vil:

- sørge for den relevant og tilstrækkelig information om projektet og dets konsekvenser gennem løbende orientering og en rettidig og transparent kommunikation til projektets samarbejdspartnere, rådgivere, entreprenører og andre interessenter
- invitere til åben og fordomsfri dialog og følge en interessent- og dialogtilgang, der er baseret på principper om retvisning, rettidighed, gensidig respekt, proaktivitet, åbenhed og gennemsigtighed
- anerkende de bekymringer, interessenterne måtte have, og som selskabet bliver bekendt med under dialogen og er indstillet på, så vidt det er tidsmæssigt muligt og økonomisk forsvarligt at handle ud fra dem

Odense Letbane fører en åben dialog med borgere og erhverv. Dette sker dels via Odense Letbanes hjemmeside, nyhedsbreve og pressearbejde og dels via borgermøder langs strækningen samt tilstedeværelse fra kommunikationsafdelingen, når der er byggeaktiviteter.

Letbanen i Odense er et meget kompliceret anlægsprojekt fordi der skal graves og bygges ind gennem centrum i byen og langs vejforløb, der kan være smalle og meget befærdede og hvor anlægsarbejdet skaber gener for de mange naboer og trafikanter. Odense Letbane satser massivt på god nabokommunikation og på at etablere en tæt dialog for at forberede og oplyse om de gener der pågår nu og de gener der kommer i fremtiden så folk kan forberede sig på bedste vis. Som en del af dette arbejde har der i løbet af året været gennemført cirka 3000 opsøgende "banke på besøg" langs strækningen til såvel private som erhvervsdrivende, hvortil der er uddelt informationsmateriale og svaret på spørgsmål om for eksempel trafikafvikling, tidsplan for anlægsarbejdet osv.

Byrådet har i december måned vedtaget de kommende navne på letbanestationerne. Odense Letbane nedsatte i forsommeren 2016 en dommerkomite med politisk, historisk samt bymæssig deltagelse og inddragelse af de store interessenter langs letbanen med det formål at sikre nogle holdbare navne til letbanestationerne. De vedtagne navne kan ses på selskabets hjemmeside.

I 2017 vil der blive etableret en mobil udstilling om letbanen, så vi langs anlægsarbejdet af letbanen kan vise borgerne, hvordan letbanen kommer til at se ud og etablere en dialog omkring, hvad letbanen vil bringe Odense. Endvidere vil der blive afholdt forskellige events med temaet "byen i bevægelse", for eksempel i form af vandreture med lokale fortællere og cykelture langs ruten som nye tilbud til interesserede borgere i byen.

d) Socialt ansvar

Odense Letbane vil udøve sit sociale ansvar i tæt samarbejde med samarbejdspartnere, entreprenører, konsulenter og leverandører og lokalsamfund.

Odense Letbane:

- anerkender sit sociale ansvar for uddannelse af unge mennesker og vil derfor stille krav om lærlingepladser og anden uddannelse i anlægskontrakterne med entreprenørerne
- engagerer sig aktivt i det regionale erhvervslivs arbejde med at forberede sig bedst muligt til anlægsarbejderne og ligeledes skabe jobmuligheder som følge af projektet
- har til hensigt at medvirke til at sikre ordnede forhold for de af entreprenørens medarbejdere, som er nødt til at bo langt fra deres hjem og personlige netværk under anlægsarbejdet
- vil ikke acceptere social dumping i forbindelse med etableringen af letbanen
- har til hensigt at sikre ordnede løn- og arbejdsvilkår, samt at internationale konventioner og national lovgivning i det land, hvor arbejdet udføres, efterleves, herunder regler i forhold til maksimal arbejdstid, ret til ferie, arbejdsmiljø, foreningsfrihed, kollektiv forhandling og ikke-diskrimination

Resultater

Odense Letbane har påbegyndt implementering af de ovenfor beskrevne CSR-politikker og i den forbindelse blev der blandt andet i marts måned 2016 underskrevet en aftale mellem Odense Kommunes "Byg til Vækst" og Odense Letbane, som forpligter Odense Letbane og kommende samarbejdsparter på projektet omkring anlæggelse af civil works til at samarbejde omkring uddannelse og indslusning af udvalgte grupper af ledige, samt støtte fra Jobcentrene til at sikre tilgængelig og korrekt kvalificeret arbejdskraft til projektets entreprenører.

Mål

Anlægsarbejdet er endnu blot i den planlæggende og indledende fase og der rapporteres derfor ikke resultater for 2016. Der vil fra det kommende år, hvor det egentlige anlægsarbejde påbegyndes, blive foretaget kontrol af, at samarbejdspartnere, entreprenører, konsulenter og leverandører også efterlever kravene til det sociale ansvar

I forhold til klima har Odense Letbane ikke nogen specifik politik.

e) Kvinder i ledelsen

Bestyrelsen for Odense Letbane P/S sammensættes ud fra de kompetencer, som på et givent tidspunkt er nødvendige for at løfte den komplekse opgave med at anlægge en letbane. Vurderingen af kompetencer sker uden skelen til køn, idet dette gælder for såvel bestyrelsen, som projektledelsen.

Odense Letbane forsøger så vidt muligt at have en repræsentant af hvert køn blandt de sidste tre kandidater til en stilling i virksomhedens ledelse.

Andelen af kvinder i bestyrelsen udgør 20%.

Odense Letbane har en meget faglig specialiseret opgave omkring anlæggelse af en letbane. Det er Odense Letbanes mål, at begge køn er repræsenteret med mindst 30% i bestyrelsen i 2019.

Idet Odense Letbane har under 50 ansatte er der ikke udarbejdet en politik for øvrige ledelsesniveauer.

3.15 Bestyrelsens og direktionens ledelseshverv i erhvervsdrivende og offentlige virksomheder

Odense Letbane P/S' bestyrelse og direktion beklæder følgende ledelseshverv i andre erhvervsdrivende virksomheder:

Jesper Rasmussen, formand bestyrelsen

- Adm. direktør, Anpartsselskabet af 11. november 2013
- Adm. direktør, Ejendomsaktieselskabet af 1. maj 2015
- Direktør, Sankt Peder Consulting ApS
- Direktør, Sankt Peder Holding ApS
- Bestyrelsesmedlem, Ejendomsaktieselskabet af 1. maj 2015
- Bestyrelsesformand, Enco A/S - EI,
- Bestyrelsesformand, Md Holding København ApS,
- Bestyrelsesformand, Junkbusters Group ApS,
- Bestyrelsesformand, Junkbusters ApS,
- Bestyrelsesformand, Galaxe A/S
- Bestyrelsesformand, SAM Executive Search A/S
- Bestyrelsesformand, Plan4move ApS
- Bestyrelsesformand, Jurainstituttet ApS
- Bestyrelsesformand, Dge Group ApS,
- Bestyrelsesformand, Dge Miljø- og Ingeniørfirma A/S
- Bestyrelsesformand, Skou Gruppen A/S
- Bestyrelsesformand, Living House Copenhagen A/S
- Bestyrelsesformand, Sg Totalentreprise A/S
- Bestyrelsesformand, Moos A/S

Gitte Andersen, bestyrelsesmedlem

- Adm. direktør, Signal Arkitekter ApS
- Adm. direktør, Gitte Andersen ApS

Jesper Sondrup Rosener, bestyrelsesmedlem

- Adm. direktør, Jysk Fynske Medier P/S
- Adm. direktør, JFM Gruppen ApS
- Adm. direktør, Komplementarselskabet Jysk Fynske Medier A/S
- Direktør, Step A/S
- Bestyrelsesformand, Deal.dk A/S
- Bestyrelsesformand, Det Sønderjyske Mediaselskab ApS
- Bestyrelsesformand, FM Adservering A/S
- Bestyrelsesformand, GulogGratis.dk A/S
- Bestyrelsesformand, Inter-Graphics.dk A/S
- Bestyrelsesformand, Radio Charlie ApS
- Bestyrelsesformand, Radio Holsted A/S
- Bestyrelsesformand, Radio SKALA ApS

- Bestyrelsesformand, Radio Victor A/S
- Bestyrelsesformand, Ugeavisen Nordfyn A/S
- Bestyrelsesformand, VIDIBILI Film DK ApS
- Bestyrelsesformand, VIDIBILI Film Fyn ApS
- Bestyrelsesformand, Woerk ApS
- Bestyrelsesformand, Fyns Erhvervspark A/S
- Bestyrelsesformand, Danske Mediers Arbejdsgiverforening
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen A/S
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen Erhverv A/S
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen Fyn A/S
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen Sydfyn ApS
- Bestyrelsesmedlem, Fyens Stiftstidende A/S
- Bestyrelsesmedlem, DA
- Bestyrelsesmedlem, Netværket Dagbladene
- Næstformand, Danske Medier

Johannes Sloth, bestyrelsesmedlem

- Bestyrelsesmedlem, Dynatest International

Niels Walther-Rasmussen, bestyrelsesmedlem

- Partner, Mazanti-Andersen Korsø Jensen
- Næstformand for bestyrelsen, Bossard Denmark A/S
- Direktør, Calira Holding ApS
- Bestyrelsesmedlem, Astellas Pharma A/S
- Bestyrelsesmedlem, Strategic Design Group Holding IVS
- Bestyrelsesmedlem, Strategic Design Group IVS

Mogens Hagelskær, administrerende direktør

- Adm. direktør, Odense Letbane Komplementar ApS
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen A/S
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen Erhverv A/S
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen Fyn A/S
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen Sydfyn ApS

Per Feddersen, økonomidirektør

Steen Lykke, teknisk direktør

4 ÅRSRAPPORT

5 Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for Odense Letbane P/S for 2016 er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for klasse D-virksomheder, herunder bestemmelserne for statslige aktieselskaber jævnfør lov om Odense Letbane §10.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Årsrapporten for 2016 er aflagt i t.DKK.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i resultatopgørelsen som en finansiel post.

Tilgodehavender, gæld og andre monetære poster i fremmed valuta omregnes til balancedagens valutakurs. Forskellen mellem balancedagens kurs og kursen på tidspunktet for tilgodehavendets eller gældsforpligtelsens opståen eller indregning i seneste årsregnskab indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter og omkostninger.

Resultatopgørelse

Personaleomkostninger

Personaleomkostninger omfatter løn og gager, inkl. feriepenge og pensioner samt andre omkostninger til social sikring af selskabets medarbejdere. I personaleomkostninger er fratrukket modtaget godtgørelse fra offentlige myndigheder.

Andre driftsomkostninger

Andre driftsomkostninger omfatter omkostninger til administration, lokaler, konsulenthonorar m.v.

Finansielle indtægter og omkostninger

Finansielle indtægter og omkostninger indeholder renter, kursgevinster og -tab vedrørende gæld og transaktioner i fremmed valuta samt amortisering af finansielle aktiver og forpligtelser.

Balance

Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver under udførelse omfatter anlægsomkostninger vedrørende etablering af letbanen og indregnes til kostpris. Kostprisen omfatter omkostninger direkte og indirekte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug, herunder finansieringsomkostninger. Der afskrives ikke før ibrugtagning

Driftsmidler og inventar indregnes til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen og omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen. Der foretages lineære afskrivninger baseret på aktivernes forventede brugstider på 3-5 år.

Værdiforringelse af anlægsaktiver

Den regnskabsmæssige værdi af materielle anlægsaktiver vurderes årligt for indikationer på værdiforringelse, ud over det som udtrykkes ved afskrivning.

Foreligger der indikationer på værdiforringelse foretages nedskrivningstest af hvert enkelt aktiv henholdsvis gruppe af aktiver. Der foretages nedskrivning til genindvindingsværdien, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Som genindvindingsværdi anvendes den højeste værdi af nettosalgspris og kapitalværdi. Kapitalværdien opgøres som nutidsværdien af de forventede nettoindtægter fra anvendelsen af aktivet eller aktivgruppen.

Andre tilgodehavender

Andre tilgodehavender måles til nominel værdi. Der hensættes til imødegåelse af forventede tab efter en individuel vurdering af tilgodehavender.

Egenkapital

Indskud fra ejer indregnes direkte på egenkapitalen.

Gældsforpligtelser

Gæld måles og indregnes ved første indregning i balancen til kostpris svarende til det modtagne provenu efter fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I efterfølgende perioder måles de finansielle forpligtelser til nominel værdi.

Øvrige gældsforpligtelser måles til nettorealiseringsværdi.

Offentlige tilskud

Offentlige tilskud indregnes i resultatopgørelsen efter periodiseringsprincippet dvs. samtidig med afholdelse af de omkostninger eller anlægsinvesteringer de helt eller delvist vedrører. Offentlige tilskud der vedrører fremtidige driftsomkostninger eller anlægsinvesteringer indregnes i balancen som periodiserede

offentlige tilskud under forpligtelser og indtægtsføres efterfølgende i takt med, at anlægsinvesteringerne afskrives.

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen viser selskabets pengestrømme fordelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet for året, årets forskydning i likvider og selskabets likvider ved årets begyndelse og slutning.

Pengestrøm fra driftsaktivitet

Pengestrømme fra driftsaktivitet opgøres som årets resultat reguleret for ikke-kontante driftsposter samt ændring i driftskapital.

Pengestrøm fra investeringsaktivitet

Pengestrømme fra investeringsaktivitet omfatter køb og salg af immaterielle, materielle og finansielle anlægsaktiver.

Pengestrøm fra finansieringsaktivitet

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet omfatter ændringer i størrelse eller sammensætning af selskabets virksomhedskapital og omkostninger forbundet hermed samt optagelse af lån, afdrag på rentebærende gæld og betaling af udbytte til selskabsdeltagere.

Likvider

Likvider omfatter likvide beholdninger.

Nøgletal

Nøgletal er beregnet i overensstemmelse med Den Danske Finansanalytikerforenings "Anbefalinger og Nøgletal 2015".

De i hoved- og nøgletaloversigten anførte nøgletal er beregnet således:

Likviditetsgrad:	$\frac{\text{Omsætningsaktiver} \times 100}{\text{Kortfristet gæld}}$
Soliditetsgrad:	$\frac{\text{Egenkapital ultimo} \times 100}{\text{Passiver i alt, ultimo}}$
Egenkapitalforrentning:	$\frac{\text{Ordinært resultat efter skat} \times 100}{\text{Gennemsnitlig egenkapital}}$

6 Resultatopgørelse

(tkr.)	<u>Note</u>	<u>1/1 - 31/12 2016</u>	<u>16/1 - 31/12 2015</u>
Personaleomkostninger	1	-3.068	-2.403
Andre driftsomkostninger		-4.678	-5.272
Af- og nedskrivninger	2	<u>-47</u>	<u>-17</u>
Resultat af primær drift		-7.793	-7.692
Finansielle poster		<u>-2.013</u>	<u>-8</u>
Årets resultat		<u>-9.806</u>	<u>-7.700</u>

7 Balance

(tkr.)	Note	31/12 2016	31/12 2015
Aktiver			
Anlægsaktiver			
Materielle anlægsaktiver			
Materielle anlægsaktiver under udførelse	2	459.868	204.620
Driftsmidler og inventar	2	170	217
Materielle anlægsaktiver i alt		460.038	204.837
Anlægsaktiver i alt		460.038	204.837
Omsætningsaktiver			
Tilgodehavender			
Andre tilgodehavender	3	89.614	17.548
Periodeafgrænsningsposter		83	0
		89.697	17.548
Likvide beholdninger		1.778	8.897
Omsætningsaktiver i alt		91.475	26.445
Aktiver i alt		551.513	231.282

Balance

(tkr.)	Note	31/12 2016	31/12 2015
Passiver			
Egenkapital			
Virksomhedskapital		500	500
Overført resultat	4	54.516	57.196
Egenkapital i alt		55.016	57.696
Gældsforpligtelser			
Langfristede gældsforpligtelser			
Periodiseret offentligt tilskud		118.500	0
Kommunekredit	5	139.739	0
		258.239	0
Kortfristede gældsforpligtelser			
Kortfristet del af langfristet gæld		3.903	0
Kommunekredit		198.408	116.000
Leverandører af varer og tjenesteydelser		24.530	54.040
Anden gæld		11.417	3.546
Kortfristede gældsforpligtelser i alt		238.258	173.586
Passiver i alt		551.513	231.282
Honorar til selskabsvalgt revisor	6		
Kontraktlige forpligtelser og eventualforpligtelser m.v.	7		
Nærtstående parter	8		
Ændringer i driftskapital	9		
Hændelser efter regnskabsårets afslutning	10		

8 Egenkapitalopgørelse

(tkr.)	<u>Virksom- hedskapital</u>	<u>Overført resultat</u>	<u>I alt</u>
Egenkapital 1. januar 2016	500	57.196	57.696
Indskud fra ejer	0	7.126	7.126
Overført jf. resultatdisponering note 4	0	-9.806	-9.806
Egenkapital pr. 31 december 2016	<u>500</u>	<u>54.516</u>	<u>55.016</u>

9 Pengestrømsopgørelse

(tkr.)	Note	1/1 - 31/12 2016	16/1 - 31/12 2015
Resultat af primær drift		-7.793	-7.692
Afskrivninger		47	17
Pengestrømme fra primær drift før ændringer i driftskapital		-7.746	-7.675
Ændring i driftskapital	9	-3.652	1.669
Pengestrømme fra drift		-11.398	-6.007
Finansielle poster		-2.013	-8
Pengestrømme fra driftsaktivitet		-13.411	-6.015
Køb materielle anlægsaktiver		0	-234
Tilgang materielle anlægsaktiver under udførelse		-255.248	-204.620
Ændring i driftskapital	9	-12.836	38.369
Pengestrømme til investeringsaktivitet		-268.084	-166.485
Kapitalinds kud ved stiftelse		0	500
Kapitalinds kud Odense Kommune		7.126	64.896
Modtaget offentlige tilskud		41.200	0
Optagelse langfristet gæld		146.592	0
Afdrag på langfristet gæld		-2.950	0
Ændring i løbende kreditter		82.408	116.000
Penge fra finansieringsaktivitet		274.376	181.396
Årets pengestrøm		-7.119	8.897
Likvider, primo		8.897	0
Likvider, ultimo		1.778	8.897

Pengestrømsanalysen kan ikke direkte udledes af årsregnskabets øvrige bestanddele.

10 Noter

(tkr.)	1/1 - 31/12 2016	16/1 - 31/12 2015
1. Personaleomkostninger		
Gager og lønninger	26.421	15.270
Pensioner	4.340	2.235
Andre omkostninger til social sikring	367	165
	31.129	17.670
Heraf vederlag til bestyrelse	766	651
Heraf vederlag til direktionen	4.355	2.338
Gennemsnitligt antal fuldtidsbeskæftigede	39	27

Af de samlede personaleomkostninger på 31.129 tkr. er 3.068 tkr. ført i resultatopgørelsen, mens 28.061 tkr. er aktiveret under posten *anlægsaktiver under udførelse*.

2. Materielle anlægsaktiver

	Materielle anlægs- aktiver under udførelse	Drifts- midler og inventar
Kostpris 1. januar 2016	204.620	234
Tilgang	255.248	0
Kostpris 31. december 2016	459.868	234
Afskrivninger 1. januar 2016	0	17
Årets afskrivninger	0	47
Afskrivninger 31. december 2016	0	64
Materielle anlægsaktiver 31. december 2016	459.868	170

Noter

(tkr.)	<u>31/12 2016</u>	<u>31/12 2015</u>
3. Andre tilgodehavender		
Tilgodehavende moms	5.872	15.976
Tilgodehavende tilskud hos Transport- Bygnings- og boligministeriet	77.300	0
Tilgodehavende udlæg hos Odense Kommune	1.146	0
Tilgodehavende hos ledningsejere mv.	<u>5.296</u>	<u>1.572</u>
	<u>89.614</u>	<u>17.548</u>

4. Forslag til resultatdisponering

Forslået udbytte	0	0
Overført resultat	<u>-9.806</u>	<u>-7.700</u>
	<u>-9.806</u>	<u>-7.700</u>

5. Langfristede gældsforpligtelser

Af de langfristede gældsforpligtelser forfalder 123.504 tkr. senere end 5 år fra balancedagen.

	<u>1/1 - 31/12 2016</u>	<u>16/1 - 31/12 2015</u>
6. Honorar til selskabsvalgt revisor		
Honorar vedrørende lovpligtig revision	122	120
Erklæringsopgaver med sikkerhed	135	0
Skatterådgivning	8	0
Andre ydelser	<u>177</u>	<u>311</u>
	<u>442</u>	<u>431</u>

7. Kontraktlige forpligtelser og eventualforpligtelser m.v.

Der er indgået kontrakt om leje af selskabets administrationslokaler som er uopsigelig frem til maj 2017. Forpligtelsen udgør 1.133 tkr.

Der er indgået en administrationsaftale med Odense Kommune. Aftalen kan opsiges med 6 måneders varsel til opsigelse 31.12. Forpligtelsen udgør 435 tkr.

Virksomheden er pr. 31/12 2016 part i en række sager vedrørende erstatning for nogle af de eksproprierede ejendomme. Sagerne er indbragt for taksationskommissionen og forventes behandlet i løbet af 2017/18. Udfaldet af disse sager kendes ikke, men forventes ikke at påvirke virksomhedens finansielle stilling væsentligt.

Noter

8. Nærtstående parter

Odense Letbane P/S's nærtstående parter, der besidder mere end 5% af stemmerettighederne, er Odense Kommune, Flakhaven 2, 5000 Odense C.

Årsregnskabslovens §98c, stk. 7 anvendes vedrørende transaktioner med nærtstående parter.

(tkr.)	1/1 - 31/12 2016	16/1 - 31/12 2015
9. Ændring i driftskapital		
Driftsaktivitet		
Ændring i tilgodehavende udlæg hos Odense Kommune og i tilgodehavender hos ledningsejere mv.	-4.953	-1.572
Ændring i moms	-523	-305
Ændring i anden gæld	1.824	3.546
	-3.652	1.669
Investeringsaktivitet		
Ændring i moms	10.627	-15.671
Ændring i kreditorer	-29.510	54.040
Ændring i anden gæld	6.047	0
	-12.836	38.369

10. Hændelser efter regnskabsårets afslutning

Der har efter regnskabsårets afslutning ikke været hændelser, som påvirker indholdet af årsrapporten